

پژوهشکده شورای نگهبان

اظهار نظر مجمع شورتی حقوقی

در خصوص:

- طرح استفساریه جزء (۶) بند (ث) ماده (۸۸) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه
- «لایحه حفاظت از خاک» (اعاده شده)
- «طرح حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی» (اعاده شده)
- «لایحه پایانه‌های فرودگاهی و سامانه مؤدیان» (اعاده شده)

کد گزارش: ۹۸۰۱۰۰۶

تاریخ انتشار: ۱۳۹۸/۰۱/۲۷

پژوهشکده شورای نگهبان

شناسنامه گزارش

موضوعات:

- ۲ طرح استفساریه جزء (۶) بند (ث) ماده (۸۸) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه
- ۵ «لایحه حفاظت از خاک».....
- ۶ «طرح حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی»
- ۱۱ «لایحه پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان».....

تهیه کننده: پژوهشکده شورای نگهبان

شماره گزارش: ۹۸۰۱۰۰۶

تاریخ تنظیم: ۱۳۹۸/۰۱/۲۷

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طرح استفساریه جزء (۶) بند (ث) ماده (۸۸) قانون برنامه

پنجساله ششم توسعه

درخصوص موضوع استفساریه فوق‌الذکر این نکته قابل توجه است که در رابطه با احتساب یک مقطع تحصیلی بالاتر جهت ایثارگران پیش از تصویب قانون برنامه ششم توسعه نیز برخی احکام قانونی وجود دارد که این احکام بیشتر ناظر به حقوق و مزایای استخدامی می‌باشد. با این توضیح که براساس ماده (۱۸) قانون تسهیلات استخدامی و اجتماعی جانبازان انقلاب اسلامی (مصوب ۱۳۷۴/۰۳/۳۱ با اصلاحات و الحاقات بعدی) مقرر گردیده است «کلیه دستگاههای مشمول این قانون مکلفند نسبت به احتساب یک مقطع تحصیلی بالاتر از نظر امتیازات شغلی و سایر امتیازات مقرر در قوانین و مقررات مربوط برای جانبازان اقدام و حقوق و مزایای آنان را مطابقت نمایند»

همچنین مطابق ماده (۲۸) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران «کلیه دستگاههای مشمول این قانون مکلفند نسبت به اعطای امتیازات دیپلم به شهدا و مفقودان زیر دیپلم و احتساب مزایای یک مقطع تحصیلی بالاتر به کلیه شهدا و مفقودان دارای مدرک دیپلم و بالاتر همانند جانبازان و آزادگان اقدام و حقوق و مزایای آنان را مطابقت دهند.»

لذا همانگونه که مشخص است مواد قانونی مزبور امتیازات مقطع تحصیلی بالاتر جهت بخشی از ایثارگران (شهدا، مفقودان، جانبازان و آزادگان) را صراحتاً ناظر به حقوق و مزایای مالی و استخدامی افراد مشمول دانسته‌اند.

لکن باتوجه به اینکه احکام قانونی مزبور صرفاً شامل بخشی از ایثارگران می‌گردید (و شامل ایثارگران با حداقل ۶ ماه سابقه حضور داوطلبانه در جبهه نمی‌گردید) و

همچنین ابهاماتی که ناظر به محدوده امتیازات مالی و استخدامی مقطع بالاتر جهت ایثارگران وجود داشت، در قانون برنامه ششم توسعه (جزء «۶» بند «ث») ماده ۸۸ قانون برنامه ششم)^۱ رزمندگان با حداقل شش ماه حضور داوطلبانه در دفاع مقدس مشمول بهره‌مندی از امتیازات یک مقطع تحصیلی بالاتر شدند و عنوان عام «حقوق و مزایای اجتماعی» جهت امتیازات یک مقطع بالاتر تحصیلی جهت این بخش از ایثارگران استفاده شد. اما بکارگرفتن عنوان مزبور باعث گردید که دولت (سازمان امور اداری و استخدامی) عبارت مزبور را واجد ابهام دانسته و پرداخت حقوق و مزایای مالی و استخدامی جهت مشمولین قانون مزبور را منوط به استفساریه و رفع ابهام بداند.^۲ لذا به منظور رفع این ابهام، استفساریه حاضر به تصویب رسیده است.

۱. ماده ۸۸... ث - دولت مکلف است طبق بودجه سنواری به منظور حمایت و تجلیل از رشادت‌های رزمندگان هشت سال دفاع مقدس که حداقل شش ماه سابقه حضور در جبهه دارند و جانبازان زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪) جانبازی و آزادگان با کمتر از شش ماه سابقه اسارت و همسران و فرزندان آنان تسهیلات رفاهی، معیشتی، بهداشتی، درمانی و فرهنگی به شرح زیر ارائه نماید.

...

۶ - بهره‌مندی از امتیازات یک مقطع تحصیلی بالاتر مطابق قوانین مربوطه و برای رزمندگان با حداقل شش ماه حضور داوطلبانه در دفاع مقدس در حقوق و مزایای اجتماعی

۲. بخشنامه شماره ۱۳۹۷/۵/۳ مورخ ۳۴۱۳۳/۵۶۹۲۵ معاونت حقوقی رییس‌جمهور

بخشنامه به تمامی دستگاه‌های اجرایی (وزارتخانه‌ها، مؤسسات و سازمان‌های دولتی و شرکت‌های دولتی) با عنایت به کثرت استعلامات دستگاه‌های اجرایی در خصوص جزء (۶) بند (ث) ماده (۸۸) قانون برنامه پنجم توسعه راجع به بهره‌مندی از امتیازات یک مقطع تحصیلی بالاتر برای رزمندگان با حداقل شش ماه حضور داوطلبانه در دفاع مقدس، ضمن ایفاد تصویر نامه شماره ۱۴۴۵۷۲۱ مورخ ۱۳۹۶/۷/۱۹ سازمان اداری و استخدامی کشور دایر بر ضرورت تدوین لایحه استفساریه توسط آن سازمان جهت سیر مراحل تصویب در مجلس شورای اسلامی به منظور رفع ابهام از حکم جزء یاد شده، مقتضی است در جهت پرهیز از تعدد رویه اجرایی در دستگاه‌های اجرایی مشمول قانون، تا تعیین تکلیف حقوقی موضوع، نظر سازمان یاد شده ملاک عمل قرار گیرد.

لعنا جنیدی - معاون حقوقی رییس‌جمهور

نامه شماره ۱۴۴۵۷۲۱ مورخ ۱۳۹۶/۷/۱۹ سازمان اداری و استخدامی کشور:

جناب آقای صادقی

سرپرست محترم امور هماهنگی و رفع اختلافات حقوقی دستگاه‌های اجرایی معاونت حقوقی رییس‌جمهور

با سلام و احترام

بازگشت به رونوشت نامه شماره ۳۲۹۳۷/۴۱۷۳۹ مورخ ۱۳۹۶/۷/۱۰، در خصوص امتیاز موضوع جزء (۶) بند (ث) ماده (۸۸) قانون برنامه ششم توسعه کشور، با عنایت به اینکه مقرر گردیده این سازمان با توجه به ابهامات موجود، لایحه استفساریه‌ای جهت سیر مراحل تصویب تقدیم مجلس نماید، لذا هر گونه اقدام منوط به تصویب لایحه مذکور خواهد بود.

نصراالله ترابی - معاون حقوقی، مجلس و نظارت سازمان اداری و استخدامی کشور

در رابطه با استفسار مزبور به نظر می‌رسد به چند جهت استفسار صورت گرفته مبنی بر اینکه «مزایای اجتماعی» شامل مزایای مالی و استخدامی نیز می‌گردد صحیح به نظر می‌رسد.

اول اینکه وصف «اجتماعی» علاوه بر اینکه ناظر به «مزایا» است به عنوان قبل از آن، یعنی «حقوق» نیز باز می‌گردد و مطابق تعریفی که قانون مجازات اسلامی از «حقوق اجتماعی» نموده است، حقوق اجتماعی مشتمل بر موارد متعددی از جمله استخدام در دستگاه‌های دولتی است^۱ و لذا می‌توان قدر متیقن حقوق و مزایای اجتماعی را شامل حقوق و مزایای استخدامی نیز دانست.

دوم اینکه در صدر بند «ث» ماده (۸۸) قانون برنامه ششم توسعه که جزء ذیل آن موضوع استفسار حاضر می‌باشد، دولت مکلف گردیده مطابق بودجه سنواتی تسهیلات رفاهی، معیشتی، ... را مطابق اجزاء ذیل برای ایثارگران ارائه نماید. لذا علی‌الاصول موارد ذیل این بند متضمن بودجه می‌باشد و در نتیجه می‌توان مزایای مالی را نیز مشمول عنوان مزبور دانست.

سوم اینکه به نظر می‌رسد از لحاظ مفهومی نیز عبارت «حقوق و مزایای اجتماعی» می‌تواند فراتر و عام‌تر از حقوق و مزایای صرفاً مالی باشد، به عنوان مثال می‌توان امکان ثبت نام ایثارگران مشمول این حکم جهت انتخابات مجلس با مدرک کارشناسی (به جای داشتن کارشناسی ارشد) را نوعی از همین حقوق تلقی نمود و یا در مواردی که امکان طول دوره اشتغال به کار دارندگان مدارک بالاتر بیشتر باشد، ایثارگران مزبور نیز می‌توانند از این امتیاز استفاده نمایند. لذا با عنایت به مطالب مزبور و عام بودن عبارت «حقوق و مزایای اجتماعی»، مزایای مالی و استخدامی را نیز می‌توان مشمول عنوان مزبور دانست.

۱. ماده ۲۶ - حقوق اجتماعی موضوع این قانون به شرح زیر است:

الف - ...

چ - استخدام و یا اشتغال در کلیه دستگاه‌های حکومتی اعم از قوای سه‌گانه و سازمان‌ها و شرکت‌های وابسته به آنها، صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران، نیروهای مسلح و سایر نهاد‌های تحت نظر رهبری، شهرداری‌ها و مؤسسات مأمور به خدمات عمومی و دستگاه‌های مستلزم تصریح یا ذکر نام برای شمول قانون بر آنها.

«لایحه حفاظت از خاک» (اعاده شده)

مقدمه

«لایحه حفاظت از خاک» که پیش از این دو بار توسط شورای نگهبان واجد ایراداتی تشخیص داده شده بود، به منظور رفع ایرادات شورا در جلسه مورخ ۱۳۹۸/۱/۱۸ مجلس شورای اسلامی اصلاح و به تصویب رسیده است. در ادامه اصلاحات صورت گرفته مورد بررسی قرار می‌گیرد.

شرح و بررسی

ماده (۳) - ابهام

ابهامی که در نظر اول شورا در خصوص این ماده مطرح شده است از این جهت بوده است که آیا حکم این ماده شامل «بهره‌برداری شخصی محدود» نیز می‌شود یا خیر. اما اصلاح به عمل آمده ناظر بر «رعایت قوانین و مقررات مربوطه» می‌باشد و از این جهت همچنان ابهام مذکور در بند «۱» نظر شورا برطرف نشده است و به نظر می‌رسد در این خصوص کماکان موضوع ابهام شورا وجود خواهد داشت.

ماده (۶) - ابهام

علیرغم اینکه قید «رعایت مصالح امنیتی و نظامی مطابق قوانین مربوطه» در این ماده افزوده شده است و از این حیث ابهام سابق برطرف شده است، اما در خصوص مرجع تشخیص مصالح مزبور و ملاک آن حکم مزبور می‌تواند محل تأمل باشد. البته مطابق رویه سابق چنین اصلاحی رافع ایراد شورا در چنین مواردی تلقی شده است.

ماده (۱۵) - رفع ایراد

با توجه به اصلاح صورت گرفته در این ماده و نیز در تعریف وضعیت اضطراری، ایراد مذکور در نظر هیأت نظارت بر حسن اجرای سیاست‌های کلی نظام برطرف شده است.

ماده (۱۷) - ابهام

با توجه به اینکه ابهام مطروحه در نظر هیأت نظارت، ناظر بر شمول «حکم مرجع قضایی» نسبت به دستور موقت صادره موضوع مواد (۱۵) و (۱۶) مبنی بر توقف فعالیت برخی واحدها بوده است، لکن در مصوبه اصلاحی مجلس، حکم مرجع قضائی صرفاً ناظر به چنین مواردی شده و در واقع توقف فعالیت دائم از شمول حکم مرجع قضائی خارج شده است، به نظر اصلاح صورت گرفته از این حیث محل ایراد است.

«طرح حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی» (اعاده شده)

مقدمه

«طرح حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی» که در جلسه مورخ ۱۳۹۷/۱۰/۳۰ مجلس شورای اسلامی به تصویب رسیده بود و به موجب نظر شماره ۹۷/۱۰۲/۸۵۲۵ مورخ ۱۳۹۷/۱۱/۲۵ شورای نگهبان واجد ایراداتی شناخته شد، در جلسه مورخ ۱۳۹۸/۱/۱۸ مجلس شورای اسلامی اصلاح و به منظور بررسی شورای نگهبان مبنی بر رفع ایرادات مطروحه برای این شورا ارسال شده است. در ادامه اصلاحات به عمل آمده بررسی خواهد شد.

شرح و بررسی

تبصره الحاقی ماده (۲) و ماده (۳) - رفع ایراد

با توجه به الحاق این تبصره به ماده (۲) و تقیید عدم شمول مفاد قانون نسبت به دستگاه‌های زیرمجموعه مقام رهبری به اذن ایشان، ایراد شورای نگهبان مذکور در بندهای «۱-۱» و «۱-۲» اظهار نظر شورا در خصوص ماده (۳) مصوبه، مرتفع شده است.

ماده (۴) - رفع ایراد و نکته

با توجه به اصلاحات به عمل آمده، ابهام مذکور در بند «۱-۲» و ایرادات موضوع بندهای «۲-۲» و «۲-۳» رفع شده است.

در خصوص بند «۲-۴» ایرادات شورا نیز با توجه به اصلاح صورت گرفته ایراد برطرف شده است اما از جهت مشخص نبودن نحوه تشخیص «موارد خلاف امنیت و مصالح عمومی» محل تأمل است.

البته درخصوص اصلاح صورت گرفته در جزء «۴» بند «الف» ماده (۴) این نکته وجود دارد که اگرچه برخی معیارهای کلی جهت رتبه بندی و تعیین فهرست توسط مراجع ذی صلاح غیردولتی ذکر شده است لکن مشخص نیست نسبت این معیارهای ذکر شده نظیر سطح تحصیلات اعضای هیئت مدیره با رتبه بندی موضوع این جزء چیست چراکه معلوم نیست این رتبه بندی به چه منظور و با چه هدفی صورت می گیرد و به نظر می رسد چنین موضوعی صرفاً با اهداف خاصی و بی ارتباط با موضوع این مصوبه پیش بینی شده است.

ماده (۵) - رفع ایراد

با توجه به اصلاحات صورت گرفته در این ماده، ایرادات مذکور در بندهای «۱-۳»، «۲-۳»، «۳-۳» و «۴-۳» نظر شورا برطرف شده است.

ماده (۶) - رفع ایراد

با توجه به اصلاح صورت گرفته در این ماده ایراد مذکور در بند «۴» نظر شورا مرتفع شده است.

بند «الف» ماده (۹) - ابهام

براساس اصلاح صورت گرفته در این ماده دولت مکلف شده است «زمینه های قانونی لازم» را برای تأسیس و شکل گیری فعالیت مؤسسات تضمین فراهم آورد. مسئله ای که در این ارتباط وجود دارد این است که عبارت «زمینه های قانونی لازم» واجد ابهام است. اگر منظور از این عبارت، الزام دولت به تقدیم لایحه در

خصوص تأسیس مؤسسات مزبور باشد، از این حیث که دولت را ملزم به تهیه و تقدیم لایحه نموده است مغایر اصل ۷۴ قانون اساسی تلقی می‌شود. اما اگر منظور از عبارت فوق، به این معنا باشد که دولت رأساً مجموعه اقداماتی را به منظور تأسیس مؤسسات مزبور انجام خواهد داد، اطلاق چنین امری از جهت مغایرت با اصل ۸۵ قانون اساسی محل تأمل است.

ماده (۱۲) - رفع ایراد

باتوجه به اصلاح صورت‌گرفته ایراد این ماده مرتفع شده است.

تبصره ماده (۱۲) - مغایرت با اصل ۸۵

براساس اصلاح به عمل آمده، در خصوص پیمان‌ها یا قراردادهایی که از کارگاه‌های غیرثابت استفاده می‌نمایند «روش مذکور (بر مبنای صورت مزد یا حقوق ماهیانه) عمل نگردیده و بر اساس روش‌های قانونی مربوطه محاسبه خواهد شد». توضیح آنکه منظور از «روش‌های قانونی مربوطه» در این عبارت روشی است که در ماده (۴۱) قانون تأمین اجتماعی آمده است^۱ و همان روش «نسبت مزد به کل کار انجام‌یافته» است که در مصوبه قبلی از سوی شورای نگهبان محل ابهام قرار گرفت و لذا ابهام مزبور کماکان وجود دارد (قانون مزبور پیش از انقلاب به تصویب رسیده و به‌صورت کلی اتخاذ چنین روشی را در صلاحیت شورای عالی تأمین اجتماعی قرار داده است). نکته ای که در این خصوص وجود دارد این است که مشخص نیست سازمان تأمین اجتماعی مطابق چه ضوابط قانونی اقدام به برآورد میزان مزد نسبت به کل قرارداد می‌نماید و در صورتی که پیمانکار به میزان پرداخت حق بیمه براساس روش مزبور، از کارگر استفاده ننماید، حق بیمه پرداختی چگونه خواهد بود. همچنین تفاوت چنین

۱. ماده ۴۱ - در مواردی که نوع کار ایجاب کند سازمان می‌تواند پیشنهاد هیئت مدیره و تصویب شورای عالی سازمان نسبت مزد را به کل کار انجام یافته تعیین و حق بیمه متعلق را به همان نسبت مطالبه و وصول نماید.

قراردادهایی با قرارداد هایی که از کارگاه های ثابت استفاده می نماید در چیست که نحوه محاسبه حق بیمه قراردادهای مزبور متفاوت می باشد. (لازم به ذکر است که چنین موضوعاتی هم اکنون براساس بخشنامه های سازمان تأمین اجتماعی مشخص گردیده است).

بند «الف» ماده (۱۳) - ابهام

در خصوص این بند نیز با توجه به ایراد طرح شده از جانب شورای نگهبان مبنی بر مغایرت با اصل ۸۵ قانون اساسی، اصلاحی صورت گرفته است و ضمن آن دولت اجازه دارد «اقدام قانونی لازم» را برای تکالیف مندرج در این بند انجام دهد. همانطور که در خصوص بند «الف» ماده (۹) تبیین شد، عبارت «اقدام قانونی لازم» واجد ابهام بوده و از حیث الزام به تهیه و تقدیم لایحه مغایر اصل ۷۴ قانون اساسی و از حیث اعطای اختیار قانونی به دولت جهت انجام اقداماتی که ماهیت تقنینی دارد مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.

بند «ب» ماده (۱۳) - رفع ایراد

با توجه به اصلاح صورت گرفته، ایراد مذکور در بند «۲-۷» از ایرادات شورای نگهبان رفع شده است.

بند «د» ماده (۱۳) - ابهام

با توجه به ابهام مذکور در بند «۴-۷» نظر شورای نگهبان، اصلاح به عمل آمده در این بند، رافع ابهام مذکور نمی باشد.

تبصره ماده (۱۳) - رفع ایراد

با توجه به تصویب این تبصره ایراد شورای نگهبان مذکور در ذیل بند «۱-۷» و بند «۳-۷» نظر شورا رفع گردیده است.

ماده (۱۵) - نکته

اگرچه در اصلاح این ماده سعی شده تا با شمول حکم تبصره «۱»^۱ ماده (۱۴۹) قانون مالیات‌های مستقیم نسبت به افزایش سرمایه یا بهای ناشی از تجدید ارزیابی دارایی‌های اشخاص حقوقی این‌گونه وانمود شود که موضوع جدیدی مشمول معافیت مالیاتی قرار نگرفته است، لکن باید به این مسئله توجه داشت که هم‌اکنون براساس قانون مالیات‌های مستقیم افزایش بهای ناشی از تجدید ارزیابی به خودی خود مشمول مالیات نیست، لکن اگر به حساب افزایش سرمایه انتقال یابد مشمول مالیات خواهد بود. از همین‌رو در قانون بودجه سال ۱۳۹۷ (بند «ز» تبصره «۱۰» ماده واحده) مقرر شده بود انتقال مازاد تجدید ارزیابی شرکت‌ها موضوع ماده (۱۴۹) قانون مالیات‌های مستقیم اصلاحی ۱۳۹۴/۴/۳۱، به حساب افزایش سرمایه با رعایت برخی شروط بلامانع است و سعی شد انتقال افزایش بهای ناشی از تجدید ارزیابی به افزایش سرمایه مشمول معافیت مالیاتی قرار گیرد. لذا با توجه به اتمام دوره قانون بودجه سال ۱۳۹۷ و همچنین نص ماده ۱۴۹ قانون مالیات‌های مستقیم، براساس مصوبه حاضر، از حیث قانونی کاهش درآمد عمومی دولت کماکان وجود خواهد داشت، اما در مقابل گفته می‌شود چنین امکانی باعث می‌شود در واقع بنگاه‌های اقتصادی توان فعالیت و تأمین مالی بیشتری داشته باشند و در نتیجه مالیات بیشتری پرداخت خواهند نمود.

ماده (۲۲) - نکته

با توجه به اصلاح به عمل آمده در این ماده، ابهام مذکور در بند «۹» نظر شورا

۱. تبصره ۱- (الحاقی ۱۳۹۴/۰۴/۳۱) افزایش بهای ناشی از تجدید ارزیابی دارایی‌های اشخاص حقوقی، با رعایت استانداردهای حسابداری مشمول پرداخت مالیات بر درآمد نیست و هزینه استهلاک ناشی از افزایش تجدید ارزیابی نیز به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی تلقی نمی‌شود.

در زمان فروش یا معاوضه دارایی‌های تجدید ارزیابی شده، مابه‌التفاوت قیمت فروش و ارزش دفتری بدون اعمال تجدید ارزیابی در محاسبه درآمد مشمول مالیات منظور می‌شود.

آیین‌نامه اجرائی این تبصره در مورد نحوه تجدید ارزیابی، فروش و استهلاک دارایی‌های تجدید ارزیابی شده و سایر الزامات و ترتیبات اجرائی که با رعایت استانداردهای حسابداری تهیه می‌شود، به پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی ظرف مدت شش ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون (۱۳۹۵/۱/۱) به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

رفع شده است اما نکته قابل تأمل در مفاد اصلاحی آن است که بر اساس این مصوبه، مجازات شخصی که به صورت عمد مرتکب جرم موضوع این ماده شده است و به حداقل مجازات محکوم شده است با مجازات شخصی که به صورت غیرعمد و از روی اهمال یا بی احتیاطی مرتکب جرم شده است یکی می باشد^۱ و این ماده از این جهت محل تأمل می باشد.

«لایحه پایانه‌های فروشگاه‌ها و سامانه مؤدیان»

مقدمه

«لایحه پایانه‌های فروشگاه‌ها و سامانه مؤدیان» که در جلسه مورخ ۱۳۹۷/۱۰/۱۲ مجلس شورای اسلامی به تصویب رسیده بود، به موجب نظر شماره ۹۷/۱۰۲/۸۳۵۵ مورخ ۱۳۹۷/۱۱/۷ شورای نگهبان واجد ایراداتی شناخته شد. ازین رو در جلسه مورخ ۱۳۹۸/۱/۱۹ مجلس شورای اسلامی اصلاحاتی در مصوبه سابق مجلس اعمال و به منظور بررسی شورای نگهبان مبنی بر رفع ایرادات مطروحه برای این شورا ارسال شده است. در ادامه اصلاحات به عمل آمده بررسی خواهد شد.

شرح و بررسی

بند «ح» ماده (۱) - رفع ایراد

۱. ماده ۵۹۸- هر یک از کارمندان و کارکنان ادارات و سازمانها یا شوراها و یا شهرداریها و موسسات و شرکتهای دولتی و یا وابسته به دولت و یا نهادهای انقلابی و بنیادها و موسساتی که زیر نظر ولی فقیه اداره میشوند و دیوان محاسبات و موسساتی که به کمک مستمر دولت اداره میشوند و یا دارندگان پایه قضائی و بطور کلی اعضاء و کارکنان قوای سه گانه و همچنین نیروهای مسلح و مامورین به خدمات عمومی اعم از رسمی و غیر رسمی وجوه نقدی یا مطالبات یا حوالجات یا سهام و سایر اسناد و اوراق بهادار یا سایر اموال متعلق به هر یک از سازمانها و موسسات فوق الذکر یا اشخاصی که بر حسب وظیفه به آنها سپرده شده است را مورد استفاده غیر مجاز قرار دهد بدون آنکه قصد تملک آنها را به نفع خود یا دیگری داشته باشد، متصرف غیر قانونی محسوب و علاوه بر جبران خسارات وارده و پرداخت اجرت المثل به شلاق تا (۷۴) ضربه محکوم می شود و در صورتیکه منتفع شده باشد علاوه بر مجازات مذکور به جزای نقدی معادل مبلغ انتفاعی محکوم خواهد شد و همچنین است در صورتیکه به علت اهمال یا تفریط موجب تضییع اموال و وجوه دولتی گردد و یا آن را به مصارفی برساند که در قانون اعتباری برای آن منظور نشده یا در غیر مورد معین یا زائد بر اعتبار مصرف نموده باشد.

با توجه به اصلاح به عمل آمده در این بند، مبنی بر اینکه «سیاست‌گذاری» کارگروه به مفاد این قانون و رعایت اسناد بالادستی محدود شده است، مغایرت این بند با اصل ۸۵ و بند «۱» اصل ۱۱۰ قانون اساسی مرتفع شده است. همچنین با توجه به اینکه مصوبات کارگروه به تأیید دو وزیر می‌رسد لذا مغایرت این بند با اصل ۱۳۸ قانون اساسی رفع شده است. لذا ایرادات مذکور در بند «۱» نظر شورای نگهبان رفع شده است.

در ضمن، با اصلاح به عمل آمده در خصوص «اعضای کارگروه» که از میان کارمندان دستگاه‌های اجرایی انتخاب می‌شوند، با عنایت به این که کارمندان دستگاه‌های اجرایی مراحل گزینش را طی می‌کنند ایراد مذکور در بند «۲» ایرادات شورا نیز مرتفع شده است.

تبصره‌های «۱» و «۲» ماده (۲) - رفع ایراد

این دو تبصره به منظور رفع ایراد موضوع بند «۱۰» نظر شورا تصویب شده است. با توجه به اینکه در این دو تبصره برای کسانی که امکان عضویت در سامانه مؤدیان و صدور صورتحساب الکترونیکی را نداشته و یا توانایی کمتری در استفاده از پایانه فروشگاهی دارند، تعیین تکلیف شده است، لذا ایراد سابق مرتفع می‌باشد.

تبصره «۳» ماده (۳) - رفع ایراد

با توجه به افزودن عبارت «ویژگی‌ها و مشخصات فنی» به جای واژه «استاندارد» ایراد موضوع بند «۳» نظر شورا مبنی بر مغایرت با اصل ۸۵ قانون اساسی منتفی می‌باشد. همچنین با توجه اصلاحی که در خصوص مصوبات کارگروه ناظر به لزوم تأیید مصوبات آن توسط برخی وزراء صورت گرفته است، ایراد مغایرت با اصل ۱۳۸ قانون اساسی نیز رفع شده است.

ماده (۶) - رفع ایراد

با توجه به تعیین تکلیف صورت گرفته در اصلاح این ماده، ایراد مذکور در بند

«۴» نظر شورا مرتفع می‌باشد.

ماده (۱۱) - نکته

با توجه به اصلاحی که به عمل آمده است و همچنین باعنایت به اینکه دسترسی برخط سازمان ناظر به اطلاعات مربوط به درگاه های پرداخت و تراکنش های مرتبط با موضوع این ماده و قانون شده است ایراد شورا مبنی بر مغایرت این ماده با اصل ۸۵ قانون اساسی مرتفع به نظر می‌رسد.

ماده (۱۵) - مغایرت با اصل ۸۵ و ابهام

علیرغم اصلاح به عمل آمده در این ماده، با توجه به اینکه «ضوابط مربوط به استفاده از اطلاعات» موضوع این ماده توسط قانونگذار تعیین نشده است، همچنان مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی به نظر می‌رسد.

همچنین در خصوص «رعایت ملاحظات امنیتی» این ابهام وجود دارد که مرجع تشخیص و اعمال محدودیت نیز ضابطه تشخیص ملاحظات مزبور کدام است؟

ماده (۲۵) - رفع ابهام

با توجه به اصلاح به عمل آمده ابهام سابق برطرف شده است.

ماده (۲۶) - نکته

رفع ایراد شورا در ماده اصلاحی مبنی بر تقیید تفویض موارد مذکور به آئین نامه «بر اساس قوانین مربوطه» از این جهت که اساساً در این موارد قانونی وجود ندارد که «شرایط، نحوه انتخاب، چگونگی ارتباط با سازمان و مؤدیان و تعیین تعرفه‌های مربوط» را مشخص کرده باشد محل تأمل است.

ماده (۲۷) - رفع ایراد

با توجه به اصلاح به عمل آمده در این ماده، ایراد سابق شورا موضوع بند «۹»، مبنی بر مغایرت با اصول ۸۵ و ۱۳۸ قانون اساسی رفع شده است. توضیح آنکه، با توجه به اصلاح «شخصیت حقوقی خود انتظام» به «مرکز تنظیم مقررات در ساختار سازمانی» دیگر ایجاد یک شخصیت حقوقی مستقل به سازمان تفویض

نشده است و از این رو مغایرتی با اصل ۸۵ قانون اساسی ندارد. همچنین با توجه به اینکه مصوبات مرکز به تأیید وزیران امور اقتصادی و دارایی و ارتباطات و فناوری اطلاعات می‌رسد مغایرت با اصل ۱۳۸ قانون اساسی نیز مرتفع می‌باشد.

همچنین «استانداردها و شاخص‌های توسعه» در مصوبه اصلاحی به «استانداردها و شاخص‌های فنی» اصلاح گردیده است و لذا به نظر می‌رسد چنین مواردی از ماهیت تقنینی برخوردار نبوده و لذا ایراد شورا درخصوص مغایرت تعیین این موارد توسط سازمان با اصل ۸۵ قانون اساسی نیز مرتفع باشد.

امام خمینی (ره):

و از شورایی محترم نگهبان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و چه در نسل آ آینده، که با کمال دقت و قدرت و ظایف اسلامی و ملی خود رایا و تحت تأثیر هیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و قانون اساسی بدون هیچ ملاحظه جلوگیری نمایند.

(سخن امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

بزهشکده شورای نگهبان

تهران، خیابان شهیدسپهبد قزنی، کوچه خسرو، پلاک ۱۲

صندوق پستی: ۱۴۶۳-۱۳۱۴۵ تلفکس: ۸۸۳۳۵۰۴۵

info@shora-rc.ir

www.shora-rc.ir